

Datë 24.03.2017

Lënda: Opinion Paraprak mbi Procesin dhe Raportin e Vlerësimit Strategjik Mjedisor të Master Planit “Resort Divjakë Albania”

Drejtuar: Z. Lefter Koka, Ministër i Mjedisit

Nga: Taulant Bino *(në emër të grupimit të shoqatave të listuara më poshtë)*

I nderuar Z. Ministër,

Në emër të grupimit të shoqatave mjedisore, të listuara këtu më poshtë po ju parashtrojmë mendimin tonë paraprak në lidhje me Master Planin “Resort Divjakë Albania”.

Pikë së pari, duam tu bëjmë me dije mosrespektimin nga ana e Ministrisë së Mjedisit të afateve të parashikuara nga legjislacioni në fuqi për datën e njoftimit të keshillimit publik në lidhje me Vlerësimin Strategjik Mjedisor të një plani të caktuar.

Informojmë se publiku i interesuar është njoftuar për këtë takim vetëm dy ditë përpara mbajtjes së dëgjësës. Ky afat është i pamjaftueshëm për t’u njohur siç duhet me brendinë e dokumentit dhe koha në dispozicion të publikut nuk përputhet më afatet e vendosura në ligjin Nr. 91/2013 “Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor” dhe Vendimin e Këshillit të Ministrave Nr. 219, datë 11.3.2015 “Për përcaktimin e rregullave e të procedurave për konsultimin me grupet e interesit dhe publikun, si dhe dëgjësën publike gjatë procesit të vlerësimit strategjik mjedisor”

Mbështetur në sa më sipër, po parashtrojmë një opinion paraprak dhe ruajmë të drejtën e dërgimit të një opinioni më të plotë gjatë javës 27-31 Mars 2017.

Dëshirojmë të theksojmë që në fillim të këtij materiali kundërshtinë tonë të fortë për formën e tanishme të Master Planit. Ky plan nuk merr parasysh dhe shkatërron një pjesë të mirë të vlerave natyrore dhe larmisë biologjike të të zonës ku zhvillohet. Gjithashtu ky plan nuk respekton kuadrin ligjor vendas dhe ndërkombëtar mbi mbrojtjen e mjedisit, natyrës dhe larmisë biologjike në Shqipëri. Mbështetur në sa më sipër ne i kërkojmë Ministrisë së Mjedisit dhe propozuesit të hartojë një plan tjetër zhvillimor që nuk cënon habitatet, speciet dhe vlerat natyrore të ekosistemit.

Më hollësisht arsyet e kundërshtisë sonë janë:

1. Plani “Resort Divjake Albania” prek plotësisht territorin dhe vlerat natyrore të Parkut Kombëtar “Divjakë-Karavasta”, kategoria e II e Zonave të Mbrojtura

Sipas ligjit 8906, datë 06.06.2002 “Për Zonat e Mbrojtura”, ndryshuar me ligjin Nr.9868, datë 4.2.2008, Neni 6 - Park kombëtar, në pikën 2 thuhet se në Parkun Kombëtar **ndalohet**;

- **Pika a - shfrytëzimi i tokës** me teknologji intensive, **me mjete dhe mënyra që shkaktojnë ndryshime rrënjësore në biodiversitet, në strukturën dhe funksionet e ekosistemeve ose që dëmtojnë në mënyrë të pandreqshme sipërfaqen e tokës**;

Ndërtimi i një super kompleksi të tillë, me rrugë të betonuara, me sipërfaqe rezidenciale, infrastrukture mbështetëse (parkingje, qendra rekreative etj.), bën pikërisht atë që e ndalon ligji. Ky projekt sjell “...ndryshime rrënjësore në biodiversitet, në strukturën dhe funksionet e ekosistemeve ose që dëmtojnë në mënyrë të pandreqshme sipërfaqen e tokës”

- **Pika d - ndërtimi i rrugëve**, autostradave, hekurudhave, **zonave urbane, linjave të tensionit të lartë** dhe sistemeve të naftës dhe gazit me shtrirje të gjatë;

Edhe në këtë rast, një kompleks turistik me kapacitet 18,000 persona/ditë, është më shumë se sa një qendër urbane, për të cilën do të duhet të ndërtohen; rrugë dhe linja të tensionit të lartë, që sërish janë të ndaluara me ligj.

Në park janë planifikuar ndër të tjera që të ndërtohet edhe Heliport dhe Port (në afërsi të bregut), duke ndikuar direkt në shqetësimet ndaj faunës dhe ekosistemeve të zonës.

2. Plani “Resort Divjake Albania” nuk merr në konsideratë rekomandimet e Planit të Menaxhimit të parkut, hartuar me mbështetjen e JICA dhe miratuar në vitin 2016 nga Ministri i Mjedisit.

3. Lejimi i ndërtimit të një kompleksi të tillë, do ti hapë rrugën shkatërrimit të Parqeve të tjera Kombëtare në vend, pasi për çdo investitor në fushën e turizmit, vendet më të kërkuara prej tyre janë pikërisht zonat e mbrojtura.

4. Territori i parkut përfshin të gjitha nënzonat e tij dhe si ti tillë, ndërtimet e këtij karakteri duhet të ndalohen në secilën prej atyre nënzonave.

5. Në dokumentin e shpërndarë paraprakisht, thuhet se janë kryer vëzhgime fushore për florën në datën 28 Dhjetor 2016. Çfarë flore studiohet në atë periudhë, kur dihet mirë që periudha e studimit dhe vlerësimit floristik nuk bëhet në periudhën e dimrit?

6. Plani i propozuar është në shkelje të plotë të disa Konventave Ndërkombëtare dhe në shkelje të parimeve të mbrojtjes së natyrës së Bashkimit Evropian:

- a. Konventës së Bernës për Rrjetin Emerald. Divjakë-Karavastaja është shpallur Zonë Emerald që prej vitit 2008
 - b. Konventës Ramsar për Ligatinat e Rëndësisë Ndërkombëtare. Divjaka është zona e parë Ramsar e shpallur (1996) në Shqipëri.
 - c. Rrjetit Natyra 2000 për Zonat Veçanërisht të Mbrojtura. Si zonë Emerald, hapësira Divjakë-Karavasta është candidate për rrjetin Natyra 2000. Si e tillë, të gjitha speciet e Aneksit 1 dhe 2 të Direktivës së Shpendëve duhet të ruhen nga çdo dëmtim. I njëjti qëndrim vlen dhe për habitatet jetike të tyre.
 - d. Divjakë-Karavastaja është Zonë e Rëndësishme për Shpendët (IBA) dhe paraqet interes për mbrojtje kombëtare dhe ndërkombëtare.
7. Dokumenti i shpërndarë është i palexueshëm dhe i paqartë. Hartat janë të palexueshme dhe nuk të lejojnë të njohësh plotësisht zonat dhe ndikimet e pritshme te planit.
8. Ndikimet e pritshme në park janë shumë më tepër se çka parashikon studimi i VSM-së aktuale. Ndër të tjera, ai do të zhdukë ose do të reduktojë ndjeshëm numrin e shpendëve folezues apo dimërues në këtë ekosistem.
- Dokumenti nuk flet aspak për ndikimet e pritshme në disa grupe të faunës dhe florës sikurse parashikojmë paraprakisht më poshtë:
 - Plani i propozuar prek plot 250 specie te ndryshme shpendësh prej të cilave 83 specie janë pjesë e Aneksit 1 të Direktivës së Shpendëve dhe si të tilla duhet të jenë subjekt i masave të veçanta mbrojtëse të habitateve të tyre për të siguruar mbijetesën dhe riprodhimin e tyre në zonat e shpërndarjes.
 - Plani dëmtton të paktën 35 lloje gjitarësh, 24 Zvarranikësh dhe 8 peshqish. Një pjesë e mirë e tyre janë të mbrojtur nga legjislacioni ynë dhe ai ndërkombëtar.
 - Plani cënon habitate me rëndësi për Shqipërinë dhe Bashkimin Europian si duna ranore, livadhe mesdhetare halo-psamofile, pyje aluvionale etj.
 - Plani i propozuar do të reduktojë ndjeshëm numrin e shpendëve dimërues në zonën nga mesatarisht 45 000 shpend që dimërojnë aty
 - Plani i propozuar do të reduktojë veçanërisht numrin e shpendëve folezues të përbërë nga 5800-12300 çifte folezuese.
 - Plani prek 100% të popullatës shqiptare folezuese të disa llojeve të shpendëve si Pelikani kacurrel (*Pelecanus crispus*), Karabullakut të vogël (*Microcarbo pygmeus*), Çafkës së vogël të bardhë (*Egretta garzetta*), Çafkës së natës (*Nyctycorax nyctycorax*) dhe Çafkës së verdhë (*Ardeola ralloides*).
 - Propozimi prek 15 specie shpendësh Globalisht të Rrezikuar dhe 39 Specie të Rrezikuara në shkallë kombëtare (*shih* Aneksin 1)

I nderuar Zoti Ministër, mbështetur në sa më sipër kërkojmë nga ana juaj refuzimin e këtij plani dhe hartimin e një plani tjetër për zhvillimin e turizmit në Divjakë. Plani i ri nuk duhet të çënojë kurrësesi vlerat natyrore të Parkut Kombëtar Divjakë-Karavasta, të Zonës Emerald, të Zonës Natyra 2000 të Zonës Ramsar dhe Zonës së Rëndësishme për Shpendët.

Faleminderit,

Grupimi i Shoqatave Mjedisore

Albanian Ornithological Society (AOS)

EcoAlbania

Iliria

Lex Ferenda

Qendra EDEN

Milieu Contact

Albanian Society for the protection of Birds and Mammals (ASPBM)

Protection and Preservation of Nature and Environment in Albania (PPNEA)

Institute for Environmental Policies (IEP)

Institute for Nature Conservation in Albania (INCA)

EkoLëvizja

Shoqata e Ekspertëve të Rinj Mjedisorë (SHERM)

Aneksi 1. Lista e specieve të Rrezikuara në nivel global dhe kombëtar

English name	Scientific name	Global Status	National Status
Goshawk	<i>Accipiter gentilis</i>		VU
Sparrowhawk	<i>Accipiter nisus</i>		VU
Meadow Pipit	<i>Anthus pratensis</i>	NT	

Grupimi i Shoqatave Mjedisore – Letër Pozicionimi për Master Planin “Resort Divjakë Albania”

Squacco Heron	<i>Ardeola ralloides</i>		VU
Common Pochard	<i>Aythya ferina</i>	VU	
Ferruginous Duck	<i>Aythya nyroca</i>		CR
Great Bittern	<i>Botaurus stellaris</i>		VU
Stone Curlew	<i>Burhinus oediconemus</i>		EN
Curlew Sandpiper	<i>Calidris ferruginea</i>	NT	
White Stork	<i>Ciconia ciconia</i>		EN
Short-toed Eagle	<i>Circaetus gallicus</i>		EN
Marsh Harrier	<i>Circus aeruginosus</i>	VU	
Hen Harrier	<i>Circus cyaneus</i>	VU	
Pallid Harrier	<i>Circus macrourus</i>	NT	CR
Montagu’s Harrier	<i>Circus pygargus</i>		
Greater Spotted Eagle	<i>Clanga clanga</i>	VU	CR
European Roller	<i>Coracias garrulus</i>		CR
Great White Egret	<i>Egretta alba</i>		VU
Little Egret	<i>Egretta garzetta</i>		VU
Merlin	<i>Falco columbarius</i>		VU
Hobby	<i>Falco subbuteo</i>		VU
Red-footed Falcon	<i>Falco vespertinus</i>	NT	VU
Gull-billed tern	<i>Gelochelidon nilotica</i>		EN
Collared Pratincole	<i>Glareola pratincola</i>		LRcd
Eurasian Oystercatcher	<i>Haematopus ostralegus</i>	NT	VU
White-tailed Eagle	<i>Haliaeetus albicilla</i>		CR
Black-winged Stilt	<i>Himantopus himantopus</i>		VU
Mediterranean Gull	<i>Larus melanocephalus</i>		CR
Black-headed Gull	<i>Larus ridibundus</i>		CR
Slender-billed Gull	<i>Larus genei</i>		CR
Yellow-legged Gull	<i>Larus michahellis</i>		EN
Black-tailed Godëit	<i>Limosa limosa</i>	NT	
Eurasian Bee-eater	<i>Merops apiaster</i>		EN
Pygmy Cormorant	<i>Microcarbo pygmeus</i>		CR
Red-crested Pochard	<i>Netta rufina</i>		VU
Night Heron	<i>Ncticorax ncticorax</i>		VU
Eurasian Curlew	<i>Numenius arquata</i>	NT	
Osprey	<i>Pandion haliaetus</i>		VU
Dalmatian Pelican	<i>Pelecanus crispus</i>	NT	CR
Honey Buzzard	<i>Pernis apivorus</i>		EN
Spoonbill	<i>Plataalea leucorhodia</i>		EN
Glossy Ibis	<i>Plegadis falcinellus</i>		EN
Avocet	<i>Recurvirostra avosetta</i>		EN
Common Tern	<i>Sterna hirundo</i>		EN
Little tern	<i>Sterna albifrons</i>		EN
Turtle Dove	<i>Streptopelia turtur</i>	VU	

Grupimi i Shoqatave Mjedisore – Letër Pozicionimi për Master Planin “Resort Divjakë Albania”

Tawny Owl	<u><i>Strix aluco</i></u>		VU
Redwing	<i>Turdus iliacus</i>	NT	
Barn Owl	<u><i>Tyto alba</i></u>		VU
Lapwing	<i>Vanellus vanellus</i>	NT	
Hoopoe	<u><i>Upupa epops</i></u>		EN